

Hasper in dit opzicht gefaald had, maar toch getoond had, de gedachten te willen weergeven. Ik kan echter met den besten wil het bewijs voor de aanwezigheid van den sterken wil daartoe niet bij hem ontdekken.

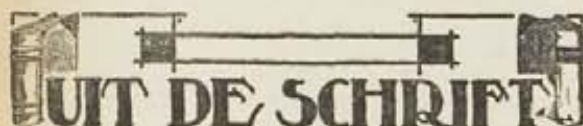
Dat op die manier werkelijk de tekst schade lijdt, blijkt wel uit de aangehaalde passage zelf. Er is in den aanhef een gedeelte, dat ik niet eens behoef aan te duiden, omdat ieder het dadelijk kent, als ik zeg: het herinnert aan psalm 19. Welnu, daar heeft de hebreuwsche tekst wel degelijk tot in dit detail toe, de aandacht van Ds Hasper geboid:

Het woord uit 's Heeren mond
verkwikt te alier stond,
als 't in de zielen daalt;
'teenvoudig hart verlicht
dat woord bij 't onderricht,
waarin Gods wijsheid straalt.

Heb ik geen gelijk, als ik beweer, dat met name in psalm 119 de tekst niet den dichter beheerscht heeft? Ds Hasper heeft hier „bewerkt” op een manier, die wij nimmer zullen kunnen gedoogen, zoolang de Schrift bij ons die plaats innemen zal, die ze als Gods Woord hebben moet. Men lette maar eens op die vijanden, die tegen-sprekers, die lasteraars, die vervolgers, die in psalm 119 telkens genoemd worden; waar blijven ze bij Ds Hasper? Hun beeld is vrijwel weg-geretoucheerd. Ik herhaal het: mijn respect is zóó groot, dat ik liever elke critiek terug hield. Maar op dit punt mag ik dat niet; hier schijnt een „bewerking” tot „bloemlezing” te zijn verworpen. Hier komt Ds Hasper mij te dicht in de buurt van Prof. Obbink, met zijn bloemlezing uit den bijbel.

Volgende week hoop ik — als 'leven kan — in één artikel te besluiten.

K. S.

Niet op het Feest.

„Doch zij zeiden: Niet in het Feest, opdat er geen oproer worde onder het volk”.
Matth. 26: 5.

Op het Feest!

Zoo spreekt twee dagen voor Pascha de groote Profeet en Leeraar over Zijn dood en kruis.

We moeten echter ook een oogenblik onze aandacht met iets anders bezig houden, en een gezelschap opzoeken, dat omstreeks denzelfden tijd, dat de Heere deze opmerkelijke woorden spreekt, een vergadering houdt in een zaal te Jeruzalem.

Dat is het Sanhedrin, de Groote Raad der Joden.

Het heeft heden vergadering en houdt zich bezig met den Heere en wat er met Hem moet gebeuren. Hij heeft hun al zoo lang in den weg gestaan: daar willen ze toch eindelijk eens een eind aan maken.

Het is een deftige vergadering met een door-luchte traditie. Want ze beroemen er zich op de wettige voortzetting te zijn van de zeventig Oud-sten, die door Mozes eens werden afgezonderd om een deel van de leiding des volks over te nemen, en op welke toen de Geest des HEEREN rustte, zoodat ze profeteerden bij de Tent der Samenkomst. En zoo ze er dus aanspraak op maken de wettige opvolgers van die personen te zijn, zoo incasseeren ze daarbij voor zich ook die bijzondere gave der zeventig: het deelgenoot-schap aan den Geest der profetie.

Ze vergaderen dan nu.

De Hoogepriester is voorzitter.

De leden bestaan voor het meerendeel uit Sadduceën; er zijn ook Farizeën bij, maar die vormen hier de minderheid; bovendien zijn er nog een paar, die tot geen partij behooren.

De beide hoofdgroepen zaten elkaar nog wel eens in de haren en bestreden elkander soms fel!

De Farizeën gingen er prat op, dat zij de recht-zinnigen waren, die het met Mozes hielden, terwijl de Sadduceën op enkele belangrijke punten een afwijkende meening hadden, en daartegen trokken de Farizeën te veld!

Maar ze zijn het nu best met elkaar eens, afge-zien van een paar partijlozen: Hun eenparig be-sluit is, dat Jezus moet worden gevangen genomen en gedood.

Tot dat besluit zijn ze nu gekomen.

Middellijk zal daartoe wel aanleiding hebben ge-gewezen het feit, dat daar voor een paar dagen één bij hen is gekomen van des Heeren eigen disci-pelen, die aanbod om den Heere in hunne han-den te spelen.

Daardoor hebben hun plannen een meer vasten vorm gekregen. Het voornemen om den Heere te dooden, was niet geheel nieuw; ze hadden daar al wel lang over gedacht. Maar dat krijgt nu een meer omlijnden vorm, en ze kunnen thans een meer omschreven besluit nemen: Hij zal gevangen genomen en gedood worden.

Van een kruis spreken ze nog niet. Toch zal dat

ook al wel reeds het voorwerp hunner overweging zijn geweest.

Maar dat is dan nu het besluit van den Hoogen Raad, van die

..... vergadering, gezeten
Om recht te doen

Zoo „profeteeren” ze over Hem, dat Hij sterven moet.

Precies, wat DE Profeet Zelf ook heeft gezegd. Er is wel een kleine variatie, maar zakelijk komt het, wat de hoofdzaak betreft, op hetzelfde neer.

Overigens is er één heel klein verschil bij. Maar daaraan zal juist kunnen blijken, welke profetie heden, twee dagen voor het Pascha ge-sproken in Jeruzalem, een openlegging en open-baring is van den Raad Gods, en welke profeet „uit zijn hart” heeft geprofeteerd.

Dat zal dat kleine verschil moeten uitmaken, en dat ook kunnen. Want God heeft een keur gegeven, waaraan men kan zien, of Zijn Woord wordt gesproken, of dat men slechts voorwendt, Zijn Woord te brengen.

„Zoo gij dan in uw hart zoudt mogen zeggen: Hoe zullen wij het woord kennen, dat de HEERE niet gesproken heeft? Wanneer die profeet in den Naam des HEEREN zal hebben gesproken, en dat woord geschiedt niet en komt niet, dat is het woord, dat de HEERE niet gesproken heeft.”¹⁾

Welnu, dat is hier uit te maken! Want hier heb-ben we twee „profetieën”, die in het algemeen ge-lijk zijn, maar in één punt tegen elkaar over slaan, en daarin bij de vervulling elkaar uitsluiten moe-ten: Jezus heeft gezegd: Op het Feest!; zij „profe-teeren” even beslist: Niet op het Feest!

Niet op het Feest.

Ze wisten niet, die mannen, die beweerden de wettige opvolgers te zijn van de zeventig op wie de Geest des HEEREN rustte, dat daar ongeveer tegelijk met hen nog een profetische Stem had ge-sproken en hetzelfde geprofeteerd als zij, met dit kleine verschil, dat Hij zeide: Op het Feest!

Ze zouden, indien ze het geweten hadden, mis-schien nog beslister hebben gezegd: Niet op het Feest!

Maar dit is opmerkelijk:

Wanneer Jezus zegt: Op het Feest!, dan stellen onbewust doch niettemin nadrukkelijk (en het is niet zonder reden zoo dicht naast elkaar geplaatst door den Evangelist Mattheüs) de zeventig daar een: Niet op het Feest! tegenover.

Is dat toeval?

Evenmin, als het „toeval” is, dat het lijdens des Heeren, volgens Zijn eigen woorden, zou samen-vallen met het Feest.

Trouwens — waar zou men het „toevallige” in de wereld moeten zoeken, waar alles onder het bestuur van den Almachtige staat? En hoe zou men het dan hier vinden in dingen, die betrek-king hebben op het Middelaarswerk des Heeren?

Wel is waar, dat zij er niets van wisten, en dat men van hun zijde beschouwd, toch tot op een zekere hoogte van „toeval” zou mogen spre-ken, zooals de Schrift ons daarin voorgaat.

Maar ook zoo staat het nog niet geheel.

Want deze vijanden des Heeren zijn ook geen personen, die zulver op zichzelf staan. Ze zijn de instrumenten van hem, die de eeuwen door reeds gereed heeft gestaan om den Zoon der vrouw, Die geboren zou worden, in zijn macht te krijgen: van den draak.²⁾

Die is door hen heden bezig.

Hij is het, die hen heeft geïnspireerd, en zorgen wil, dat de Heere met Zijn werk niet klaar komt. Hij wil verhinderen, dat Hij heden als Paaschlam voor de Zijnen wordt geslacht.

Hij zal wel sterven.

Dat wil de duivel ook.

Maar niet als het Paaschlam: Niet op het Feest!

Niet op het Feest!

Dat is de bedoeling heden.

De groote tegenstander van Christus laat zijn dienaren — en het is ontstellend te moeten con-stateeren, dat dit de geestelijke leiders zijn van het volk, dat het Zijne³⁾ wordt geheeten — heden „profeteeren” van Christus' werk en van hetgeen hij met Hem voorheeft.

Hij wil het zoo leiden, dat er van dat werk der verlossing niets terecht komt. Hij wil Christus' dood, maar geen ambtelijken dood. Hij wil uit dat sterven het ambt wegwerken en het zoo waardeloos maken, opdat die Christus niet zij het Lam Gods, dat de zonde der wereld weg-neemt.⁴⁾

En daarom valt het besluit te Jeruzalem: Niet op het Feest!

VAN RAALTE.

1) Deut. 18: 22.

2) Openb. 12: 4.

3) Joh. 1: 11.

4) Joh. 1: 29.

KERKELIJK LEVEN

Prof. Hepp over de ziel. (III.)

Uit ons vorige artikel bleek ons, dat Prof. Hepp van zijn collega's verlangt, dat ze de substantieeliteit der ziel zullen leeren. Wel geeft hij toe, dat het substantie-begrip o.m. van Thomas en Aristoteles niet juist is, en deelt hij ons mee, zelf een proeve van substantie-begrip te hebben opgesteld, die evenwel niet publiek is. En nu wil hij volhouden, dat het verboden is, het substantiebegrip overhoord te werpen.

Ons zou deze kwestie in dit blad maar matig intere-seeeren, indien ze ware gehouden in het kader van filosofische „speculaties”, om met den schrijver te spre-ken. Er is over dit substantiebegrip wel het een en ander op te merken; en de eerste opmerking zou wel deze zijn moeten, dat er van de tien substantiebegrip-pen minstens negen door en door valsch gedacht, en van tegenschrijftuurlijke denkbelden een exponent zijn. Maar dit alles is voor een blad als het onze ongeschikt. We betwijfelen zelfs, of degenen, die dadelijk in gezelschap van de heeren Kersten en Roakam de brochure van Prof. Hepp met instemming begroeten, zulks dan ondanks hun bezorgdheid voor den vrede onder de broeders, en aan de Vrije Universiteit, zelf wel steeds weten, wat er omtrent dit substantiebegrip zoo al te doen geweest is.

Maar iets anders is er, dat ons in dit blad bezighoudt. Het is de kwestie der belijdenis. Prof. Hepp meent, dat het gereformeerde dogma het substantiebegrip, ge-lijk ook den term „substantie”, gehandhaafd heeft, en dat wie het niet erkent, ook niet in zijn opvatting omtrent de ziel, in een brandend conflict met de be-lijdenis leeft. Daarom hij dan ook als openbaar aan-klager tegen zulk een al vast is opgetreden.

Zonder mij nu verder in dit wetenschappelijke debat te mengen — in onze tegenwoordige „sfeer” denk ik er niet aan, en houd ik enkele opmerkingen, die ik na de groote vakantie had willen maken in ons blad, terug tot kalmer tijden — toch interesseert mij, ter-wille van den onderlingen vrede de kwestie, hoe het dan staat met de belijdenis, en het in haar geponeerde substantiebegrip.

Reeds wees ik op een enkele bijzonderheid, waaruit m.i. blijkt, dat er in den schat der gereformeerde be-lijdenisschriften voorbeelden aan te wijzen zijn van aanwending van het substantiebegrip op zulke manier, als niemand meer voor zijn rekening zou nemen, ook Prof. Hepp niet.

Een andere kwestie evenwel is deze: meent Prof. Hepp, dat de gereformeerde belijdenisschriften het sub-stantiebegrip van Thomas en Aristoteles even bewust als hij zelf verworpen hebben? Ik kan me dat kwalijk voorstellen; een blik in wat de gereformeerden ten dage van de Reformatie of in de periode van de Dordt-sche synode geschreven hebben, zegt toch immers meer dan genoeg, om te bewijzen, dat ze lang nog niet toe waren aan wat Prof. Hepp thans als zijn meening proclameert. Maar wie zal dan durven verlangen, dat men het substantiebegrip van A of van B aanvaardt zal, op straffe van anders als afwijker van de belijdenis te worden tentoongesteld? Terwijl de belijdenis zelf geen substantiebegrip als zodanig heeft gehuldigd, noch ook een bepaald substantiebegrip blijkt te onderstellen?

Laat me eens een ander voorbeeld mogen noemen: de kwestie der identiteit. De Catechismus zegt: „dit mijn vleesch zal worden opgewekt”. Men heeft dat vaak zoo beredeneerd, ook onder gereformeerden: er blijft een „kiem” van ons lichaam over, en die „kiem” wordt altijd ergens in het stof der aarde bewaard; ergo: DIT mijn vleesch wordt opgewekt. Men kent de rede-neering uit Dr A. Kuiper h.v. Ik heb ze zelf ook wel eens gebruikt, in preeken, één keer in een artikel tegen lijkverbranding. Sedert eenigen tijd geloof ik niet meer, dat die redeneering opgaat; ik had er trouwens nooit serieus over nagedacht voor mijn preekwerk. In een preek, waar beelddruk nog al eens pleegt te geschie-den, zal het beeld van die „kiem” dan ook nog wel eens worden gebruikt; en ik zal er niet aan denken, een dominee, die het doet, er om lastig te vallen, of ook maar aan te spreken. Maar in wetenschappelijk spraakgebruik zou ik, als ik er over handelen moest — en natuurlijk komt de tijd daartoe — dat beeld van die „kiem” als onjuist afwijzen. Misschien zou dan weer een of andere kerkbode¹⁾, die tegenwoordig al nerveus wordt, als een historische constructie van Kuiper of Woltjer wordt afgewezen, klingen: ze laten Kuiper en Bavink los (waarmee niet van de kerkbodes, maar van een enkelen auteur iets wordt betreurd). Anderen even-wel, en dat zijn de kwaadsten niet, zouden zich h.v. herinneren, dat Bastingius, als hij het heeft over „de verrijzenisse”, verwijst naar Damascenus, „zeg-ghende: datse is de tweede staat of oprichting des genen, dat geualen is. Oft de opstandinge is de weder-tsamenvoeginghe der zielen ende des lichaems: Ende de tweede, ende vernieuwe natuerlike oprichtinghe des ghenes, dat geualen, ende van malcanderen gescheyden was”.

En daarmee zou dan allicht althans dit ééne duidelijk zijn: dat men met eerlijke conscientie zijn handteeko-ning kan laten staan onder den catechismus, zonder hetzij Dr Kuiper, hetzij Damascenus, hetzij een ander te willen aanzien, als anderen bindende auteurs in

1) En het Calvinistisch Weekblad, zonder aan Prof. Wam-rink's constructies te denken, zou 't allicht doorgeven.

deze
éene
mus-
mogs
als i
met
moge
weer
Als I
uitdr
(bl. 5
vaard
het f
dere
be p
in 1
weige
(ook
kante
de tw
bespre
lichaa
ren. W
ieman
wil, E
gerefo
leer
De vrs
bedoel
En z
We
hierov

Naan

Prof.

De ge

O.m.

der sta

sten, en

de arm

moedig

schritte

Geref. B

en men

behalve

trekking

ding we

digd de

wilt ont

enkel w

substant

de vere

maar i

meening

wisten

van zijn

koop is,

wat er v

den aan

Maar da

toegedich

— ik laa

anderen

hem. En

domheden

herroepen

gewaarsc

schijnt te

Dat voc

een duit

27 Janua

heer E. J

onder het

hij sprak

heeft deze

ieder de

nog wel,

dat betee

in „Volk

Prompt o

niet, de

geteekende

artikel zel

zou ontzeg

bij een kr

taalfout o

wordt „ver

delen in

teekening

noch de ee

En zulke

aan de Vri

namen te

ons, den la

de publiek

tegen niem

Goen „kw

Prof. Hepp

pag. 8, het

„Juist o

personen

voortbeste

zich van

midde

worden g

substantie

moeten

voortbesta